

?Sàvia natura

Un dels atributs que s'adjudica de manera convincent a la natura és que és sàvia. Fins i tot, un programa d'humor (i natura) a la televisió pública catalana es titulava "Natura sàvia", i n'afavoria aquesta visió inversemblant.

Vistes de Montserrat, un tros de biosfera.

La paraula natura és una d'aquelles amb gran diversitat de significats. Aquí, en escriure sobre la natura, m'estic referint a la biosfera, el gran ecosistema d'ecosistemes. Un ecosistema format per una part viva, tots els organismes que viuen a la Terra, i pel medi físic on es relacionen, aire, roques, aigua, sòls... Tot mogut per l'energia del Sol. La biosfera no és ni sàvia, ni espavilada ni babaua ni obtusa. La natura és, i els humans li posem els adjectius que més ens convenen segons interessos particulars.

Potser ens sorprèn la complexitat de la natura. Ens confonem i caiem en arguments fal·laços, creient que algú intel·ligent ha participat en tal complexitat. Alguns dels exemples sobre "saviesa natural" són les adaptacions que presenten alguns organismes en el seu entorn. El mimetisme d'alguns animals per passar desapercebuts: papallones, zebres o camaleons. La perfecció dels òrgans dels sentits dels mamífers, l'estratègia pol·linitzadora de les orquídiades... Hi ha un reguitzell d'exemples.

També, hem arribat a l'absurditat de creure que tot allò que és natura o natural perquè és savi és bo, ja que els savis acostumen a ser bons. Les pluges torrencials mediterrànies de tardor serien fantàstiques i bones. Les sequeres dels estius més eixuts serien aclamades per tots els turistes. No caldria fer servir, quan ens poséssim malalts, cap tipus de medicament, la natura

faria la seva intervenció sapiencial. No caldria calefacció a l'hivern ni aire condicionat a l'estiu. Viuriem al ritme de la llum solar. Millorar la qualitat de vida és creure que la natura de fet és una constant amenaça per als humans, la natura, és el que mata en realitat. Això no vol dir, però, que la fem malbé. La natura, malgrat no ser sàvia, també ens dona la vida.

La naturalesa, la biosfera, és energia i aquesta es pot transformar en bellesa subjectiva, una flor, o en agressivitat subjectiva, un fort tsunami al pacífic. La saviesa és una qualitat pròpia dels humans (i potser d'alguns animals). Segons el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans és el «capteniment assenyat en la vida, en els afers» o la «coneixença justa de les coses». Impossible atribuir aquesta virtut a la natura. De capteniment sembla que només en tenim alguns humans. I assenyat, en la vida i en els afers, molt menys, sobretot, els que creuen que la natura cal respectar-la independentment de si és sàvia o no.